การพัฒนาการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

Development of student care system management of schools under the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi

ประวิน แก้วดวงแสง[1], ตระกูล จิตวัฒนากร[2] และ วงศ์วิศว์ หมื่นเทพ[3]

Prawin Kaewduangsaeng[1], Trakul Chitwattanakorn[2] and Wongwit Muenthep[3]

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนาธุรกิจและทุนมนุษย์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Doctor of Philosophy in Business and Human Capital Development Program, North Bangkok University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: [1]thanachporn2523@gmail.com

Retrieved: June 6, 2025; **Revised:** July 18, 2025; **Accepted:** July 19, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี และ 2) เพื่อพัฒนาการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน ครู จำนวน 255 คน และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 45 คนรวมทั้งสิ้น จำนวน 317 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

2. การพัฒนาการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นรูปแบบการดำเนินงานที่กำหนดขึ้นมาเพื่อใช้ในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนที่ถูกปรับปรุงและพัฒนาในด้านกระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นโดยเพิ่มกระบวนการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนกลุ่มมีปัญหาในการป้องกันและแก้ไขปัญหา 8 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมการดูแลเอาใจใส่ 2) กิจกรรมการให้คำปรึกษา 3) กิจกรรมการร่วมมือกันทำงานเป็นทีม 4) กิจกรรมสร้างสรรค์ช่วยกันระดมความคิด 5) กิจกรรมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 6) กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม 7) กิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด 8) กิจกรรมรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

คำสำคัญ: การพัฒนาการจัดการ; ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

Abstract

This Article aimed to (1) study the student care system of schools under the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi (2) develop the administration of student care system of schools under the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi. The samples were 17 school directors, 255 teachers and 45 educational personnel in schools, with the total of 317 samples. They were randomly selected by stratified sampling. The research tool was a questionnaire. The reliability coefficient of .955. The data was analyzed by percentage, Mean, standard deviation, t-test Independent and F-test (One-way ANOVA). Least significant difference (LSD) test Were also used to analyze the collected data.

The findings of the research were as follow:

1. The management of the student care system is at the highest level overall. When considering each aspect, it is found to be at the highest level in every aspect, which are ranked from highest to lowest average values as follows: knowing students individually, preventing and solving problems, promoting and developing students, screening students, and referring students, respectively.

2. The development of student care system management is an operational model that has been established for using in promoting, developing, preventing, and solving student problems. It has been improved and developed in the process and steps of the student care system to be more efficient by adding a process for organizing activities that focus specifically on at-risk students and students with problems in preventing and solving problems. The eight activities include; 1) Caring activities 2) Consulting activities 3) Teamwork activities 4) Creative brainstorming activities 5) Activities to promote the democratic regime with the King as head of state 6) Activities to strengthen morality and ethics 7) Activities to build immunity against drug threats 8) Digital media literacy activities.

Keywords: Administration; Student Care System; The Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi

บทนำ

สภาพสังคมไทยในยุคของความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและความหลากหลายของทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ วัฒนธรรม การหล่อหลอมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคนหรือบุคคลในสังคมจะต้องมีวิถีชีวิตยุคใหม่ที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเกิดผลกระทบไปยังทุกภาคส่วนของสังคม การพัฒนาของเทคโนโลยี ทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่าโลกไร้พรมแดน (Borderless world) ทำให้วัฒนธรรมต่างประเทศเข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทย เด็กเยาวชนซึมซับแนวคิดกระแสนิยมบางอย่าง เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ทำให้ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในวัยเรียน (ปรมาภรณ์ สนธิ, 2560) ในยุคปัจจุบัน สังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบท โดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก

และเยาวชน ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ยังมีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตน้อย ขาดความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ และมักตกเป็นเป้าของสิ่งเร้ายั่วยุต่าง ๆ ได้ง่าย อีกทั้งยังขาดการดูแลอย่างใกล้ชิดจากครอบครัวและสังคมรอบข้าง ส่งผลให้เด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยประสบปัญหาหลากหลายด้าน เช่น พฤติกรรมรุนแรง การใช้สารเสพติด การกระทำผิดกฎหมาย และการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร (ปิยะพร ป้อมเกษตร์, 2559) เห็นได้ชัดว่าเยาวชนถือเป็นวัยที่ต้องการการดูแลเอาใจใส่ ส่งเสริม และชี้แนะแนวทางจากผู้ใหญ่ รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสภาพแวดล้อมและบริบททางสังคมในปัจจุบันเต็มไปด้วยสิ่งยั่วยุและแรงกดดันจากความคาดหวังของผู้ปกครอง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางอารมณ์และพฤติกรรมของเยาวชน โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นซึ่งมีลักษณะอารมณ์แปรปรวน ขาดทักษะในการจัดการปัญหา และไม่มีประสบการณ์ในการเผชิญกับสถานการณ์ที่ซับซ้อน ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกายผิดระเบียบ ขาดความเคารพ การแสดงออกที่ก้าวร้าว พฤติกรรมแยกตัวหรือซึมเศร้า การมีผลการเรียนที่ถดถอย หนีเรียน มาโรงเรียนสายเป็นประจำ และพฤติกรรมเสี่ยงอื่น ๆ ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การมีสัมพันธ์ทางเพศกับเพื่อนต่างเพศ การพกพาอาวุธ หรือการใช้สารเสพติด หากปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการดูแลและแก้ไขอย่างเหมาะสม อาจพัฒนาไปสู่ปัญหาที่รุนแรงมากขึ้นในอนาคต ดังนั้น การส่งเสริมกลไกในการดูแล ช่วยเหลือ และป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชนจึงเป็นภารกิจสำคัญที่ทุกภาคส่วนควรให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง

นอกจากนี้ ครูจะต้องมีการบูรณาการเนื้อหาความรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กนักเรียน เสริมสร้างคุณภาพชีวิตนักเรียน และแก้วิกฤตทางสังคม ส่วนสถานศึกษาได้นำกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ มาจัดระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมความประพฤติ ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยให้กับนักเรียน

จากหลักการและสภาพปัญหาดังกล่าว การพัฒนาการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบและ บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนในการปฏิบัติงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

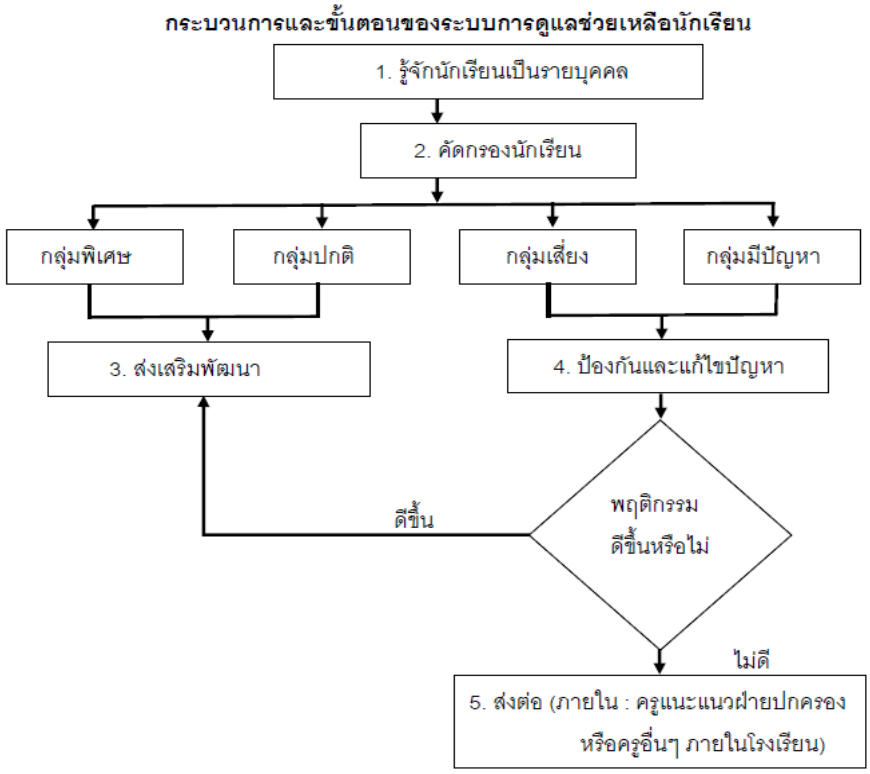
1. เพื่อศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี
2. เพื่อพัฒนาการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้มาจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ซึ่งเป็นแนวทางหลักในการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา รวมถึงผลงานของนักวิชาการไทย เช่น ประนอม แก้วสวัสดิ์ (2556); นฤบล กองทรัพย์ (2556); กรมสุขภาพจิต (2547) และพระสาโรจน์ ธีรภทฺโท (นิ่มเนียม) (2562) ซึ่งต่างเสนอแนวคิดและแนวทางปฏิบัติที่เอื้อต่อการพัฒนาและยกระดับประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในบริบทของประเทศไทย ในส่วนของงานวิจัยต่างประเทศ ยังได้ศึกษางานของ

Smith (2017); Glazier (2004) และ Chen, et al. (2017) ซึ่งให้มุมมองและข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ต่อการเปรียบเทียบและประยุกต์ใช้ในบริบทของประเทศไทย ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อธิบายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบการดำเนินงานดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน โดยดำเนินการตามกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 5 ขั้นตอน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญ โดยมุ่งหมายให้ครูสามารถดูแล ช่วยเหลือ และส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนแต่ละรายอย่างเหมาะสม มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหลัก พร้อมทั้งมีการประสานความร่วมมือกับครูประจำวิชา บุคลากรในโรงเรียน ตลอดจนหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลถือเป็นขั้นตอนเริ่มต้นที่สำคัญที่สุด ครูจะต้องเรียนรู้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนอย่างลึกซึ้ง ทั้งด้านพฤติกรรม อารมณ์ สังคม และผลการเรียน โดยใช้หลากหลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน และการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้สามารถวางแผนการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการได้ตรงตามความต้องการเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน

2. กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อธิบายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบการดำเนินงานดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว โดยการดำเนินการตามกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลคือวิธีการสำคัญที่ช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคนโดยวิธีการที่หลากหลายเช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การศึกษา ข้อมูลและการตรวจสอบเพื่อให้สามารถนำไปวางแผนในการป้องกันช่วยเหลือส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

2.2 การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้จัดทำการคัดกรองนักเรียนจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเอง หรือสังคมส่วนรวมในด้านลบหรือนักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ปกติ

กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัวแสดงออกเกินขอบเขตการปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียน เปลี่ยนแปลงไปทางลบ หรือนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาตามกรณี

2.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น กิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

2.4 การป้องกันช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหา

การช่วยเหลือป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ ครูที่ปรึกษา ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.5 การส่งต่อนักเรียน

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการตามกระบวนการแล้วอาจมีบางกรณีที่ปัญหาความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วพฤติกรรมไม่ดีขึ้นควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป การส่งต่อนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่

การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้

การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก การส่งต่อภายนอกเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น

3. หลักการและแนวคิดการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรม

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ที่ส่งเสริมการดำเนินงาน การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยกิจกรรมเพื่อส่งเสริม คุณภาพชีวิตนักเรียน ดังนี้

3.1 Caring คือ กิจกรรมการส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และการแกไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

3.2 Counseling คือ กิจกรรมการให้คำปรึกษาตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต และการให้คำปรึกษาออนไลน์

3.3 Collaboration คือ กิจกรรมที่มุ่งเน้นการร่วมมือกันทำงานเป็นทีมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยกระบวนการ PLC (Professional learning Community)

3.4 Creative คือ กิจกรรมฝึกทักษะที่บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อผ่านอุปสรรคต่าง ๆ

3.5 Democracy คือ กิจกรรมสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญศรัทธา และเชื่อมั่นการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งรังเกียจ การทุจริต คอรัปชั่น และไม่นิ่งเฉยต่อพฤติกรรมดังกล่าว

3.6 Decency คือ กิจกรรมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ความดีงาม รู้ผิดชอบชั่วดี มีความภูมิใจในความเป็นไทย และยึดถือปฏิบัติในวิถีชีวิต

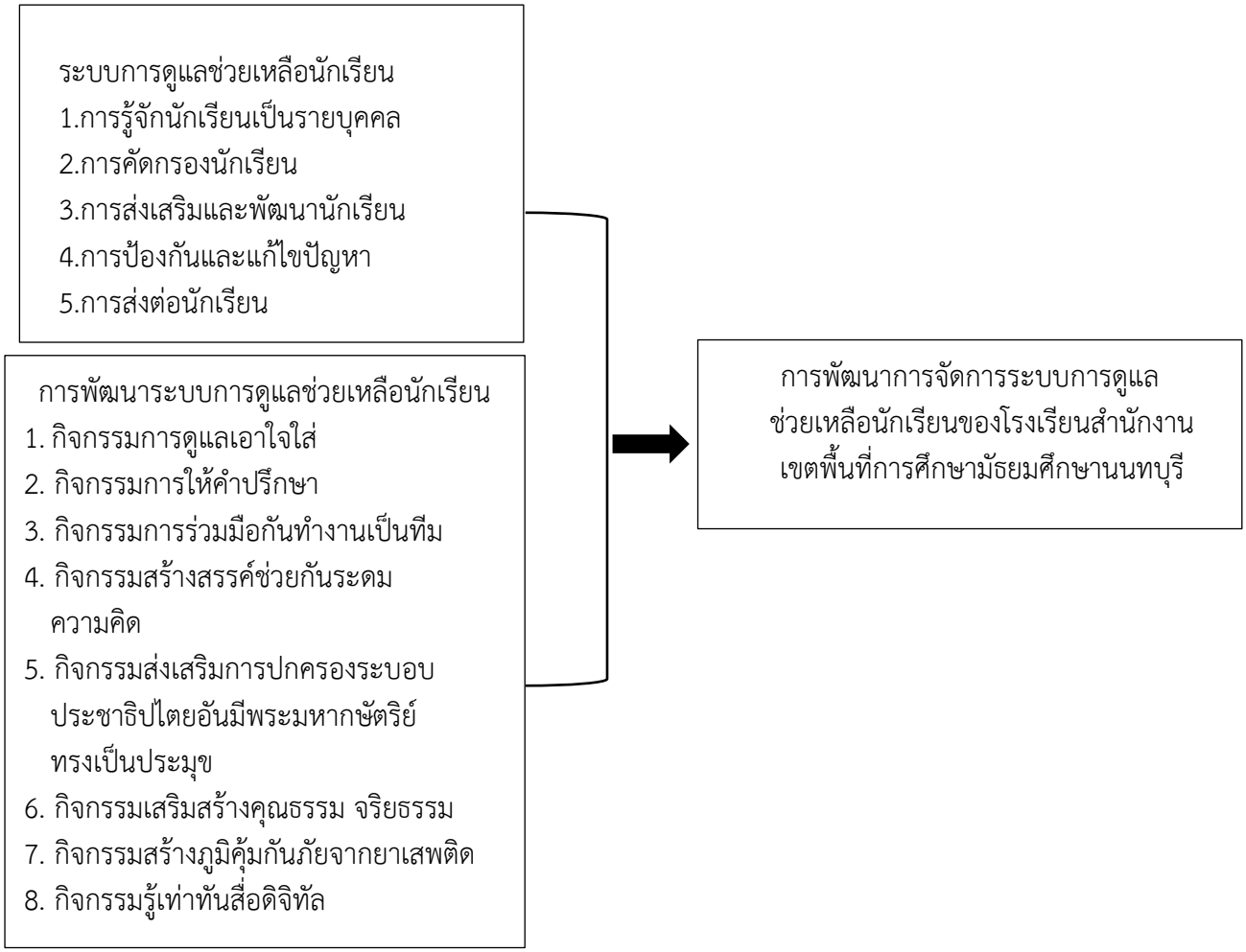
3.7 Drug-Free คือ กิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด (Drug-Free) รู้จักหลีกเลี่ยงให้ห่างไกลยาเสพติดและช่วยเหลือเกื้อกูลให้บุคคลพ้นภัยจากยาเสพติด

3.8 Digital คือ กิจกรรมการเรียนรู้ดิจิทัลซึ่งเป็นการผนวกกันของทักษะความรู้ และความเข้าใจที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เพื่อที่จะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และมีความปลอดภัยในโลกยุคดิจิทัลมากขึ้น

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน มาใช้เป็นกรอบในการวางโครงสร้างการพัฒนาระบบให้มีความชัดเจน เป็นขั้นตอน และสามารถติดตามประเมินผลได้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน และหน่วยงานภายนอกอย่างเป็นระบบพร้อมกันนี้ ผู้เขียนยังได้นำแนวคิดการพัฒนาเชิงกิจกรรมแบบองค์รวม “7C” ได้แก่ Caring, Counseling, Collaboration, Creative, Democracy, Decency, และ Drug-Free รวมถึงแนวคิด Digital มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต ทักษะชีวิต และภูมิคุ้มกันทางจิตใจของนักเรียนในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่นนทบุรีอย่างรอบด้านและยั่งยืน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของการพัฒนาการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

ประชากร

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา แบ่งออกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 43 คนและครูผู้สอน จำนวน 1,781 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,842 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 317 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

แบ่งออกเป็น สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 17 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 43 คน ครู จำนวน 212 คน และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารแนวความคิดทฤษฎี และผลงานวิจัย เพื่อนำมาประยุกต์ให้เหมาะสม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) มีคำถาม 5 ด้าน คือ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม มีคำถาม 5 ด้าน ประกอบด้วย1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน แบบสอบถามในตอนที่ 2 มีลักษณะ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert, 1967)

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม มีคำถาม 5 ด้าน ประกอบด้วย 8 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมการดูแลเอาใจใส่ 2) กิจกรรมการให้คำปรึกษา 3) กิจกรรมการร่วมมือกันทำงานเป็นทีม 4) กิจกรรมสร้างสรรค์ช่วยกันระดมความคิด 5) กิจกรรมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 6) กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม 7) กิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด 8) กิจกรรมรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากงานคณะศิลปศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ติดต่อและประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการแจกแบบสอบถามในระยะเวลาที่เหมาะสม
5. ผู้วิจัยดำเนินการติดตามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบจำนวนตามที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์แล้วนำมาจัดเรียงลำดับแบบสอบถามและลงรหัสแล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 317 คน จำนวน 17 โรงเรียน ขนาดของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียน 1,680 คนขึ้นไป) จำนวน 12 โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 70.59 รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียน 720-1679 คน) จำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 60.57 ในการตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในครั้งนี้มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 80.44 ส่วนใหญ่มีอายุ 36-40 ปี ขึ้นไป จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 23.40 เมื่อพิจารณาวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 รองลงมาวุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 39.75 กลุ่มเป้าหมายมีประสบการณ์ด้านงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 7– 9 ปี มากที่สุด จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 30.91 รองลงมามีประสบการณ์ด้านงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 10 –12 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 21.45

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนระดับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาแต่ละด้าน

3.แบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลของการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระบบการช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี (N=317)

ระบบการช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การรู้จักนักเรียนและผู้ปกครองเป็นรายบุคคล	4.80	0.44	มากที่สุด
2. การคัดกรองนักเรียน	4.66	0.35	มากที่สุด
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.74	0.39	มากที่สุด
4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.74	0.39	มากที่สุด
5. การส่งต่อ	4.66	0.34	มากที่สุด
รวม	**4.72**	**0.385**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า ระบบการช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.72, S.D.= 0.38) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การรู้จักนักเรียนและผู้ปกครองเป็นรายบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$= 4.80 , S.D.=.0.44) รองลงมา คือการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X}$= 4.74 ,S.D.=0.39) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การคัดกรองนักเรียน ($\bar{X}$= 4.66, S.D.=.0.35) และการส่งต่อ ($\bar{X}$= 4.66 ,S.D.=.0.34)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนาการจัดการระบบการช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี (N=317)

การพัฒนาการจัดการระบบการช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. กิจกรรมการดูแลเอาใจใส่ (Caring) -ปัจจัยการดูแล 10 ประการ	4.73	0.394	มากที่สุด
2. กิจกรรมการให้คำปรึกษา (Counseling)	4.81	0.434	มากที่สุด
3. กิจกรรมการร่วมมือกันทำงานเป็นทีม (Collaboration)	4.79	0.427	มากที่สุด
4. กิจกรรมสร้างสรรค์ช่วยกันระดมความคิด (Creative)	4.78	0.409	มากที่สุด
5. กิจกรรมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (Democracy)	4.64	0.366	มากที่สุด
6. กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม (Decency)	4.66	0.347	มากที่สุด
7. กิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด (Drug-Free)	4.74	0.387	มากที่สุด
8. กิจกรรมรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล (Digital)	4.80	0.427	มากที่สุด
รวม	**4.74**	**0.399**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า รายการการพัฒนาการจัดการระบบการช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.74 ,S.D.= 0.399) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการให้คำปรึกษา (Counseling) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$= 4.81 , S.D.=.0.434) รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล (Digital) ($\bar{X}$= 4.80 ,S.D.=0.427) และด้าน Democracy กิจกรรมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (Democracy) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$= 4.64 ,S.D.=.0.366)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การพัฒนาการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักประยุกต์นำความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งเป็นการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีการประสานความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษารวมทั้งผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน และองค์กรต่าง ๆ มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หมวด 7 มาตรา 63 โรงเรียนและสถานศึกษาทุกแห่ง จะต้องจัดให้มีระบบงานดูและช่วยเหลือนักเรียนและ กิจกรรมในการแนะแนว การให้คำปรึกษาฝึกอบรมแก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยแก่นักเรียน สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ จุฑาทิพย์ พงษา (2558) พบว่า โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ให้มีความเข้าใจในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยข้อมูลนักเรียนควรจัดทำเอกสารที่มีความละเอียด ครอบคลุมรายละเอียดต่าง ๆ ของนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอมร ปลื้มหอม (2559) พบว่า รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรมีความตระหนัก หรือเอาใจใส่เป็นพิเศษกับนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนอยู่ตลอดเวลา มีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิรากานต์ บุตรพรม (2560) พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีเครื่องมือใช้อย่างหลากหลายครอบคลุมทุกรายละเอียดพฤติกรรมทุกด้านของนักเรียนอย่างถูกต้อง มีการวางแผนการจัดการเวลาในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคน

เมื่อพิจารณารายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่าการด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อทำความรู้จักกับนักเรียนและครอบครัวศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล พร้อมกับรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย ข้อมูลประวัติส่วนตัว ข้อมูลด้านสุขภาพ ผลการเรียน และความสามารถพิเศษของ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐฐิกา ใจสุทธิ (2559) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านตรอกนอง (ประทีปวารีราษฎร์วิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

ปรมาภรณ์ สนธิ (2560) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภัสสร สุริยะ (2562) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าการคัดกรองนักเรียน โดยใช้แบบประเมิน (SDQ) ในการคัดกรอง เพื่อกำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน โดยข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล และนำไปใช้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑาทิพย์ พงษา (2558) พบว่า การคัดกรองนักเรียนควรมีการกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหาอย่างชัดเจน โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน เพื่อนักเรียนจะได้ใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยของอมร ปลื้มหอม (2559) พบว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นวิธีการและกระบวนการที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา จะต้องดำเนินการใช้ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่เป็นปัจจุบันมาดำเนินการ ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับและจำเป็นต้องประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์คัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิราภานต์ บุตรพรม (2560) พบว่า การคัดกรองนักเรียน มีจัดอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจกระบวนการการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของปรมาภรณ์ สนธิ(2560) พบว่า สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผลการวิจัยพบว่า สามารถทำให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ด้วยการจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมสร้างเสริมทักษะในการดำรงชีวิต เป็นการพัฒนานักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิราภานต์ บุตรพรม (2560) พบว่า การส่งเสริมนักเรียนและสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตามเหมาะสมสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรมาภรณ์ สนธิ (2560) พบว่าแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2561) พบว่า โรงเรียนมีจัดกิจกรรมพัฒนาให้นักเรียนรู้จักจุดเด่น จุดด้อยและปรับปรุงตนเอง

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูเห็นคุณค่าการมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด มีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และการติดตามดูแล ช่วยเหลือ อาศัยการประสานขอความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิราภานต์ บุตรพรม (2560) พบว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหา ควรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายต่อเนื่องทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างจริงจัง สร้างความรู้ที่ถูกต้องและเพียงพอในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนและเพิ่มบทบาทหน้าที่ให้ครูที่ปรึกษาได้ดูแลแก้ไขปัญหาเบื้องต้นสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของปรมาภรณ์ สนธิ (2560) พบว่า สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับผลการวิจัยของนุชรีย์ ผึ้งคุ้ม (2560) พบว่า มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ได้อย่างทั่วถึง มีการใช้หลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา และมีการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าการวางแผนด้านการส่งต่อนักเรียน การวิเคราะห์ ข้อมูลนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา เพื่อส่งต่อไปรับการช่วยเหลือและมีขั้นตอนการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ คือส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีการติดตามผลการส่งต่ออย่าง ใกล้ชิด บันทึกผลการช่วยเหลือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และ สรุปผลการส่งต่อไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของจุฑาทิพย์ พงษา (2558) พบว่ากรณีครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ให้ส่งต่อภายนอกไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยครูที่ปรึกษาจะทำหน้าที่บันทึกการส่งต่อเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนติดตามพร้อมรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับผลการวิจัยของ งอมรปลื้มหอม (2559) พบว่า การส่งต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นควรมีการศึกษาเพื่อรับทราบข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนมาดำเนินการแก้ไขปัญหาและส่งต่อกับบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิราภานต์ บุตรพรม (2560) พบว่าการส่งต่อนักเรียน ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงตามสภาพปัญหา มีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่สามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างถูกวิธี สอดคล้องกับผลการวิจัยของปรมาภรณ์ สนธิ (2560) พบว่า การส่งต่อเรียนที่ส่งต่อได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของนุชรีย์ ผึ้งคุ้ม (2560) พบว่า มีการแยกนักเรียนมีความชัดเจน และครูให้ความสำคัญในการส่งต่อ มีการประสานงานกับครูที่ช่วยเหลือนักเรียน ภายในโรงเรียนเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายกิจการนักเรียน และมีการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นไปตามระเบียบของโรงเรียน

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การพัฒนาการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการให้โอกาสพร้อมทั้งบริการทางด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเสมอภาคและทั่วถึงถูกกำหนดให้เป็นนโยบายเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีศักยภาพ เน้นระบบในการช่วยเหลือนักเรียน มาเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนา โดยถูกกำหนดลงเป็นแผนปฏิบัติการทุกปีงบประมาณของโรงเรียน ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่เน้นให้เกิดคุณภาพ โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 กิจกรรมการดูแลเอาใจใส่ (Caring) ผลการวิจัยพบว่าการจัดครูผู้ดูแลนักเรียนมีการสร้างสัมพันธภาพในการช่วยเหลืออย่างไว้วางใจ ด้วยการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ ความเข้าใจกัน ความเห็นอกเห็นใจ และ ความรู้สึกอบอุ่น มีทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจอย่างเป็นระบบในการช่วยเหลือ เพื่อสนองตอบความต้องการของนักเรียนได้ถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมิธ จาเร็ด ร็อดเจอร์ (Smith, 2017) พบว่า กิจกรรมการดูแลเอาใจใส่และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานของนักเรียน กิจกรรมการตอบสนองนักเรียนเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสนทนา กิจกรรมให้นักเรียนแสดงทัศนคติที่ดีและมองโลกในแง่ดี และที่สำคัญคือการให้เกียรติ ความสนใจในมุมมองของนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของกลาเซียร์ (Glazier, 2004) พบว่า การทำการปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมและการจัดการเรียนการสอนเพื่อที่จะช่วยให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนดีขึ้น

2.2 กิจกรรมการให้คำปรึกษา (Counseling) ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการให้คำปรึกษา มีการสร้างสัมพันธภาพ (Rapport) ความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ การแสดงออก ทำให้เกิดความไว้วางใจ กล้าเปิดเผยตนเอง และมีความรับผิดชอบเป็นที่ยอมรับ สร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย (Relax) การพูดคุยเป็นการเอง ไม่เร่งรัด ไม่เคร่งเครียด การจัดสถานที่สิ่งแวดล้อมเป็นสัดส่วน ทำให้เกิดการผ่อนคลาย ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของฮัทสัน (Hutson, 2006) พบว่า การให้คำปรึกษาและเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาการเพื่อให้นักเรียนได้พึ่งพาอาศัยสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของเชน (Chen, et al, 2017) พบว่า การให้คำปรึกษากับนักเรียนในโรงเรียน ควรมีความเป็นกันเอง สร้างการยอมรับ รับฟังซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง

2.3 กิจกรรมการร่วมมือกันทำงานเป็นทีม (Collaboration) ผลการวิจัยพบว่า การจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนยึดถือความรับผิดชอบร่วมกันในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความพร้อมที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจมีความสัมพันธ์อันดีในทีมและทำงานร่วมกันในงานอื่น ๆ ได้ สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของหนึ่งฤทัย มะลาไวย์, อรพินทร์ ชูชม และ นริสรา พึ่งโพธิ์สภ (2564) พบว่า พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับนักเรียน เพราะการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการทำงานเป็นทีมจะส่งผลให้เกิดการสร้างความรู้ความเข้าใจ สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลในสังคมและเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในสังคมได้

2.4 กิจกรรมสร้างสรรค์ช่วยกันระดมความคิด (Creative) ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศการจัดการเรียนรู้ทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน ผ่อนคลาย กระตือรือร้น เปิดโอกาสให้สามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างอิสระ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และสามารถคิดแก้ปัญหาที่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑาทิพย์ พงษา (2558) พบว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนเพื่อนักเรียนจะได้ใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพในการสร้างสรรค์และช่วยกันระดมความคิด สอดคล้องกับผลการวิจัยของอมร ปลื้มหอม (2559) พบว่า จัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนคิดอย่างสร้างสรรค์ช่วยกันระดมความคิด ซึ่งเป็นการฝึกให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข และแสดงออกตามความรู้ ความสามารถ และแววอัจฉริยะของตนเอง

2.5 กิจกรรมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (Democracy) ผลการวิจัยพบว่า การปลูกฝังให้เป็นผู้จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีนาคม 2561 พบว่า ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการเข้าร่วมเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้ง่ายที่สุด

2.6 กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม (Decency) ผลการวิจัยพบว่าการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เหมาะสมแก่การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ต้นไม้ สวนหย่อมห้องจริยศึกษา ห้องปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเหมาะสม มอบหมายนักเรียนให้แสดงผลงานการจัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม มีการรณรงค์ให้โรงเรียนและชุมชนเป็นแหล่งปราศจากอบายมุขและสิ่งเสพติด การใช้กิจกรรมแกนหลัก คือ กิจกรรมค่ายคุณธรรม และกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาคุณธรรม ได้แก่ กิจกรรมธนาคารความดี กิจกรรมป้ายธรรมะสอนใจ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมประจำสัปดาห์ กิจกรรมสร้างธรรมะหน้าเว็บ และกิจกรรมงานนิทรรศการส่งเสริมคุณธรรมความดี เสริมสร้างและพัฒนา และคุณธรรมแก่นักศึกษา

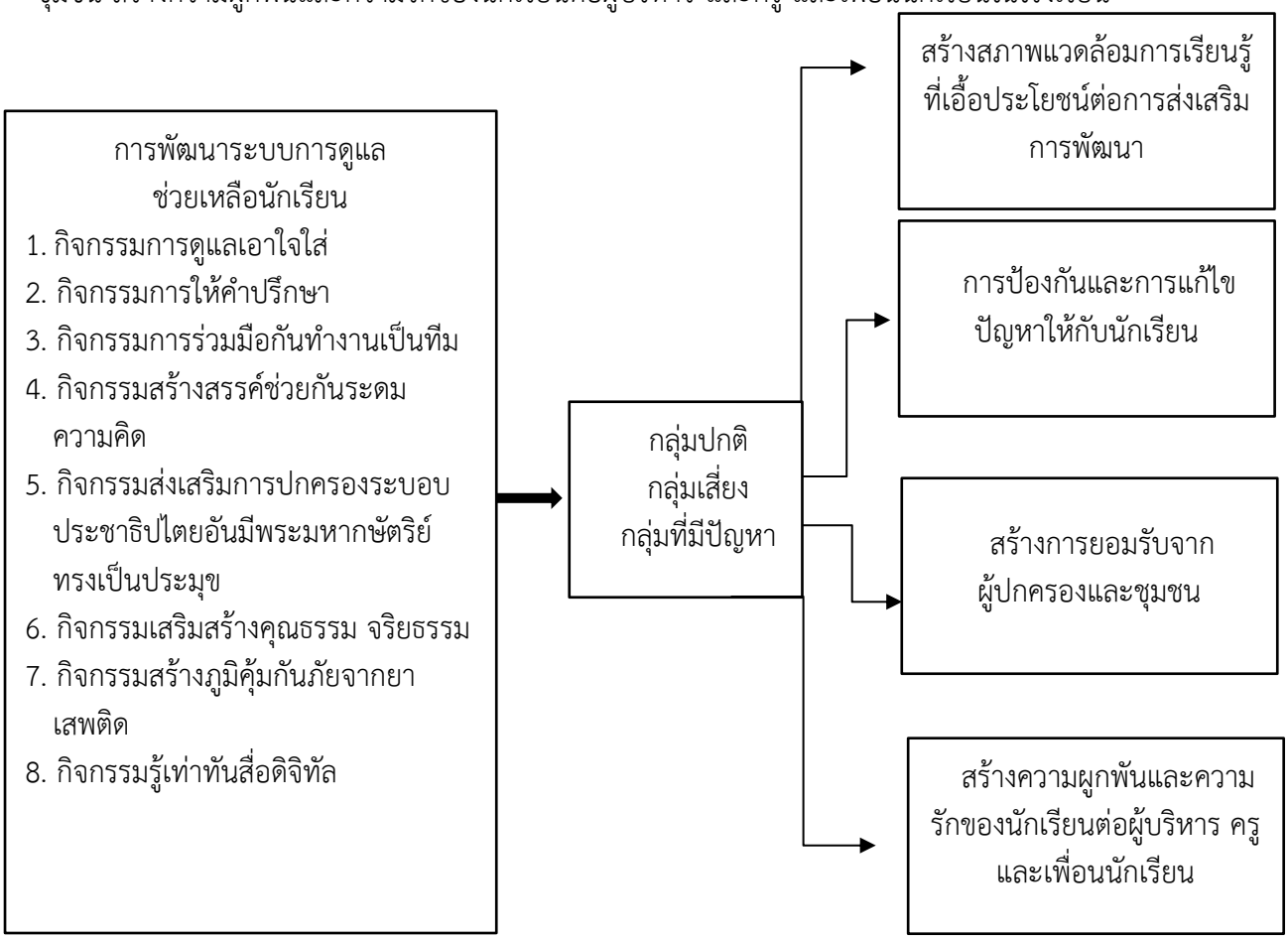
2.7 กิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด (Drug-Free)) ผลการวิจัยพบว่าการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชนได้ และมีพื้นที่ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ทำให้เด็กและเยาวชนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาพัฒนาEQ การสร้างและพัฒนาเครือข่ายสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมและห่างไกลจากยาเสพติดสอดคล้องกับผลการวิจัยของฮาร์ดวิค (Hardwicke, 2006) พบว่า การให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนเพิ่มขึ้น ด้วยการใช้ระบบการช่วยเหลือนักเรียนส่งผลให้นักเรียนมีแนวโน้มทางการเรียนรู้ ห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้ความรุนแรงในวัยรุ่น พฤติกรรมทางเพศการให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนเพิ่มขึ้น ด้วยการใช้ระบบการช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีแนวโน้มทางการเรียนรู้ ห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้ความรุนแรงในวัยรุ่น พฤติกรรมทางเพศ

2.8 กิจกรรมรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล(Digital) ผลการวิจัยพบว่าการติดต่อบนโลกออนไลน์ ไม่ใช่มิตรภาพเสมอไปมีทั้งมิจฉาชีพ คนดี คนโกง เพื่อน และศัตรู เพราะทุกคนสามารถสร้างตัวตนใหม่มาใช้หลอกลวงได้ รู้ทัน

ตนเอง รู้ทันความคิด ความต้องการของตนเอง คิดก่อนทำ ทุกครั้งในการสื่อสารออนไลน์ เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของพีรวิชญ์ คำเจริญ และ วีรพงษ์ พลนิกรกิจ (2561) พบว่า ควรส่งเสริมการใช้งานสื่อดิจิทัลอย่างถูกวิธีของเด็กและควรสอนเด็กให้เข้าใจในการใช้สื่อดิจิทัล เพื่อมีทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัล รวมถึงความสามารถในการเลือกเครื่องมือดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถใช้งานการสร้างสรรค์และการผลิตสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้เด็กไม่ตกเป็นทาสของเทคโนโลยีผู้ปกครองควรเอาใจใส่บุตรหลาน และส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้ม ทั้งนี้สถาบันการ ศึกษาควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการรู้เท่าทันดิจิทัล สำหรับนักเรียน เช่น การตั้งชมรมการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล เพื่อเชื่อมโยงความรู้ของสถาบันการศึกษาไปยังชุมชน ทั้งในเมืองและนอกเมือง อาจจัดในรูปแบบของโครงการหรือกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน สามารถเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถทางทักษะดิจิทัล ของตนเอง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัย ทำให้ได้องค์ความรู้จากการนำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมมาใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสมของเด็กในแต่ละกลุ่ม ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมการพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน สร้างการยอมรับจากผู้ปกครองและชุมชน สร้างความผูกพันและความรักของนักเรียนต่อผู้บริหาร และครู และเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน

ภาพที่ 3 องความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ครั้งต่อไป

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการต่อไปนี้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ และนักเรียนได้รับการช่วยเหลือดูแลอย่างทั่วถึง

1.1 ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรมีการพบปะ พูดคุย สื่อสารกับผู้ปกครอง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันปัญหา

1.2 ครูควรใช้หลักเกณฑ์ที่เข้าใจตรงกันในการคัดกรองนักเรียน โดยการใช้ข้อมูลด้าน ด้านพฤติกรรม ด้านผลการเรียน ด้านครอบครัว ด้านความสามารถพิเศษ ด้านค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง และด้านอาชีพของผู้ปกครอง เพื่อมาจัดแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การพัฒนาการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการต่อไปนี้

2.1 ศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบนี้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา หรือโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อเปรียบเทียบความเหมาะสมและประสิทธิภาพในแต่ละบริบท

2.2 วัดผลระยะยาวโดยการวิจัยเชิงติดตาม (Follow-up Study) เพื่อตรวจสอบผลกระทบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นในระยะยาว เช่น พฤติกรรม ความสามารถในการปรับตัว หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.3 เปรียบเทียบรูปแบบกิจกรรม 7C กับแนวคิดอื่น ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแนวคิด 7C กับแนวทางอื่น เช่น SEL (Social-Emotional Learning) หรือกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตรูปแบบอื่น ๆ

2.4 วิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับครู ดำเนินการวิจัยแบบ PAR (Participatory Action Research) โดยให้ครูเป็นผู้ร่วมออกแบบและทดลองใช้ระบบ เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของและสามารถปรับใช้ได้จริงในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ค้นพบองค์ความรู้ที่สำคัญ คือ กิจกรรมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสมของเด็กในแต่ละกลุ่ม ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมการพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน โดยควรให้ความสำคัญกับ การสร้างการยอมรับจากผู้ปกครองและชุมชน สร้างความผูกพันและความรักของนักเรียนต่อผู้บริหาร และครู และเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ การวิเคราะห์มุมมองข้อมูลทางความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการดูแลนักเรียน และกลยุทธ์การดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2547). *คู่มือวิทยากรระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6).* กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

จุฑาทิพย์ พงษา. (2558). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณัฐฐิกา ใจสุทธิ. (2559). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านตรอกนอง (ประทีปวารีราษฎร์วิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.

นฤบล กองทรัพย์. (2556). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3* (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

นุชรีย์ ผึ้งคุ้ม. (2560). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปรมาภรณ์ สนธิ. (2560). *แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชมงคลธัญบุรี.

ประนอม แก้วสวัสดิ์. (2556). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ปิยะพร ป้อมเกษตร์. (2559). *การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระสาโรจน์ ธีรภทฺโท. (2562). *การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อจัดการสอนศีลธรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียน มัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

พีรวิชญ์ คาเจริญ และวีรพงษ์ พลนิกรกิจ. (2561). เด็กกับการรู้เท่าทันดิจิทัล. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม, 6*(2), 22-31.

วิรากานต์ บุตรพรม. (2560). *แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สุธิดา พงษ์สวัสดิ์. (2561). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิง เนืองบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10*(2), 304-314.

สุภัสสร สุริยะ.(2562). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสยาม.

หนึ่งฤทัย มะลาไวย์ และคณะ. (2564). การทำงานเป็นทีมของนักเรียน: ปัจจัยเชิงสาเหตุ ข้อเสนอแนะในการวิจัย. *วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร, 7*(3), 425-438.

อมร ปลื้มหอม. (2559). *สภาพและปัญหาการดำเนินงาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

Chen, P., et al. (2017). Strategic Resource Use for Learning: A Self-Administered Intervention That Guides Self-Reflection on Effective Resource Use Enhances Academic Performance. *Psychological Science*, *28*(6), 774-785.

Glazier, S. Y. (2004). *General Educators' Perceptions of At-risk Students and Self perceived Efficacy in Relationship to Participation in a Student Assistance Team Model*. Retrieved February 5, 2020, from http://www.od.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp/index.html

Hardwicke, S. B. (2006). *An Analysis of Student Assistance Program Outcome* (Doctoral Dissertation). Virginia Polytechnic Institute and State University.

Hutson, B.L. (2006). *Monitoring for Success: Implementing a Proactive Probation Program for Diverse, at risk College Students* (Doctoral Dissertation). North Carolina University.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, *30*(3), 607-610.

Likert, R. (1967). *The Human Organization: Its Management and Value*. New York: McGraw-Hill Book.

Smith, J. R. (2017). *Student perceptions of teacher care: Experiences and voices of recent high school graduates* (Doctoral Dissertation). Iowa State University.